

TETIANA DZIUBA - TETIANA DZIUBA - TETIANA DZIUBA - TE- TIANA DZIUBA - TETIANA DZIUBA - BA - TETIANA NA DZIUBA - TETIANA D

Під час резиденції у рамках програми Архіпелагос Тетяна досліджувала серболужицьку прозу. Перекладала есей Кіто Лоренца «Струга – сповідь» та повість Мерчіна Новака-Нехорнського «Крабат – добрий лужицький чарівник», два важливих тексти двох першорядних лужицьких майстрів слова.

Вибрано роботу: Kito Lorenc. Struga – konfesija/ Serbska čitanka = Sorbisches Lesebuch. Hrsg. von Kito Lorenc. Leipzig: Reclam-Verlag, 1981

Мови перекладу
серболужицька →
українська

Дати резиденції
8 - 22 серпня

Місце резиденції
Zamek na Wodzie,
Wojnowice

Тетяна Дзюба – українська науковиця, письменниця, перекладачка, журналістка. Перетлумачила українською мовою поезії багатьох верхньолужицьких митців. У 2014 -2016 роках брала участь у фестивалях лужицької поезії в Будишині. Звідтоді її захоплена і цілеспрямована діяльність з ширення відомостей про найменший слов'янський народ – лужичан, публіцистична та перекладацька праця – ще більше зміцніли. Про цей ентузіазм свідчить чимало наукових та есеїстичних публікацій, добірок лужицької поезії.

Приїжджаючи три роки поспіль до Лужиці, завдяки місцевим літераторам вона поступово відкривала неповторний духовний світ вендів. Найменший західнослов'янський народ, який Юзеф Крашевський у романі «Прадавня легенда» (1876 р.) називав «полабськими сербами», зберіг свою етнографічно-культурну ідентичність, попри відсутність політичних інституцій та розпорошеність на окраїнах різних держав.

Організатор резиденції

tadzuba@gmail.com

archipelagos-eu.org

Кіто Лоренц (1938-20017) – самобутній лужицький письменник-сімдесятник, новатор, котрий звертався, як до рідного фольклору, так і до європейських тенденцій. «Рідкісний соловей Лужиці», – за висловом критиків, та надзвичайно важливий поет Німеччини другої половини 20 сторіччя, який володів різними і суверенними поетичними техніками в серболужицькій та німецькій мовах. Роберт Штраубе констатує цю особливість без патетики: «його улюблена сфера діяльності полягає в посередництві між двома мовними світами та в досить приємній справі «контрабанди» на їхньому «кордоні».

В Україні спадок Кіто Лоренца не друкувався окремим виданням; не перекладалася його есеїстика, публіцистика. Українському читачеві автор був би цікавий не лише своїми мистецькими здобутками, а й пошуками самоотожнення, прикладом непоказного громадського служіння народу, титанічної працею на культурній ниві. Зокрема, письменник упорядкував і переклав німецькою мовою хрестоматію серболужицької літератури XV-XX ст. («Serbska čitanka / Sorbisches Lesebuch», 1981, це читанка для дорослих – певний канон, бачення історії літератури лужицьких сербів одним із її найпотужніших митців, його особна літературно-естетична програма), антологію «Море. Острів. Корабель: Серболужицька поезія від початків до сучасності» («Das Meer. Die Insel. Das Schiff. Sorbische Dichtung von den Anfängen bis zur Gegenwart: Anthologie», 2004), з 1973 року працював головним редактором відомої серії «Серболужицька поезія». З його поетичного гуртка «Kružkej młodych awtorow» (існував з 1968 до 1975 року) вийшла ціла плеяда знахих літераторів.

Крістоф Лоренц у юнацькі роки опановує лужицьку мову, змінює ім'я на Кіто Лоренц – свідомо обирає меншість, слов'янство, повертаючись до витоків. У ранній збірці «Струга» (1967), – так називалася річка його дитинства – про це він метафорично напише: «Струго, течеш ти крізь мене, постійно»². Для перекладу з «Сербської читанки» я обрала автобіографічний есей упорядника «Струга – сповідь», який є ключем до розуміння багатьох його текстів. Струга – символ, заголовна назва творів і книг (зокрема, крім згаданих, «Струга. Картини нашого краю»). Через цей образ Кіто Лоренц розкриває і потенційну небезпеку індустріалізації – видобуток бурого вугілля руйнує не лише довколишній пейзаж, а й мову та звичаї місцевого люду.

Мета проєкту Archipelagos — розкрити різноманіття європейських літературних голосів, підтримуючи роль перекладачів як дослідників літератури, написаної менш вживаною мовою, і зміцнюючи досвід професіоналів книжкової мережі.